

Vain työ oikealla koneella opettaa

Savon ammatti- ja aikuisopistossa Toivalassa metsäkoneopetuksen lehtorina toimiva **Pasi Ahonen** on huomannut, ettei käytännön työtä oppimisessa voita mikään. Sekä aikuislinjalla että osin nuorisoasteella toimiva Ahonen lisäisi opintosuunnitelmien käytännönläheisyyttä entisestään.

Ahonen muuttaisi opetusta myös hieman enemmän puun tekemisen ja ajamisen suuntaan. Tekniikan ja huollon opiskelu on varmasti tärkeää, mutta pitäisi huolellisesti miettiä, kuinka paljon tämän päivän moto- ja ajokonekuskin tarvitsee tietää itse koneen tekniikasta. Puuta pitää saada poikki ja pinoon mahdollisimman paljon.

Asentajat ja huoltomiehet ovat tänä päivänä oma ammattiryhmänsä ja kuskin tehtävä on lähinnä kouran rasvaus ja teräöljyn lisäys. Toki tämän lisäksi letkun vaihdot, päivittäiset pienet korjaukset ja esimerkiksi kelirikon aikana tehtävä iso 1200 tunnin huolto on osattava tehdä.

Ahonen tietää mistä puhuu, sillä metsurin koulutuksen jälkeen hän opiskeli metsätalousinsinööriksi. Tämän jälkeen tuli käytyä motokurssi ja puun hakkuussa vierähti kymmenen vuotta ennen kuin Toivalasta kyselivät opetushommiin.

Motivoitunutta sakkia

Pasi on tyytyväinen opetuksen suosioon, sillä jokaiselle kurssille hakeutuu huomattavasti enemmän halukkaita, mitä sisään voidaan ottaa. Jokainen aikuisten ammattitutkintoon valmistavaan koulutukseen pyrkinyt haastatellaan silmästä silmään. Tämä henkilökohtainen tapaaminen on puolin ja toisin erittäin avartava. Yhteisissä keskusteluissa opiskelijan todellinen motivaatio tulee poikkeuksetta hyvin esiin.

Aiemmin puhuttiin, että maatalon pojista tulee hyviä metsäkonekuskeja. Ahosen mukaan näin varmasti onkin, mutta aivan yhtä hyviä tulee kirkonkylän tai kaupungin kasvatista, jolla löytyy rehellistä tahtoa oppia uusia asioita.

Toivalan yksikössä on neljä ajanmukaista motoa ja kahdeksan ajokonetta. Kaikki valamerkit ovat edustettuina, joten opiskelijat saavat varsin kattavan perehdytyksen koneiden välisiin eroihinkin. Hakkuut tehdään pääasiassa Metsähallitukselle. Konekapasiteetti on aina kynnyskysymys kouluissa ja siksi opetus siirrettiin kahteen vuoroon. Koneet ovat tehokkaasti käytössä ja samalla tulevat kuskit oppivat oikean työnteon meininkiä, sillä melkoinen osa yrittäjistä ajattaa koneitaan kahdessa vuorossa.

Simulaattorikoulutus on paikallaan siinä vaiheessa, kun vipujen liikkeet ja nappuloiden painamiset pitäisi saada siirrettyä lihasmuistiin. Mutta kolmiulotteisuuden puutteen takia nosturin käytön oppiminen ei tahdo simulaattorilla onnistua. Totuus on, että nosturia oppii käyttämään vain käyttämällä nosturia. Stereonäön puutteen takia jotkut oppilaat ovat joutuneet lopettamaan koulun kesken. Kymmenen metrin päässä keikkuva kaatopää tai koura tekee pahaan jälkeä, jos kolmiulotteisessa havainnoinnissa on ongelmia.

Parhaat moto-oppiin

Nuorisoasteella ryhmä opiskelee kolme vuotta. Heti ensimmäisestä vuodesta alkaen kaikki oppilaat pääsevät konehommiin. Kurssin puolivälissä on totuuden hetki. Silloin kurssin parhaat jatkavat opiskelua keskittyen hakkuukoneen ajamiseen.

Kaikki opiskelijat käyvät harjoittelujakson kolmantena vuotena valitsemassaan yrityksessä. Pasi Ahonen on tyytyväinen alueen metsäkoneyritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön. Opiskelijat ovat löytäneet melko helposti harjoittelupaikan, josta yllättävän monelle tulee valmistumisen jälkeinen työpaikka.

Ahonen korostaa, että harjoitteluun ei mennä kalenterin vaan osaamisen mukaan. Jotkut oppivat koneen käytön nopeammin ja he voivat edetä harjoitteluun aikaisemmin. Mutta joskus tulee eteen tilanteita, joissa opiskelija ei

kehity niin paljon, että hänet voisi lähettää harjoitteluun. Ahosen mukaan on viisaampaa että pelkästään opiskelija ja opettaja pettyvät saavutuksiin. Turha siinä on kolmatta pettyjää eli koneyrittäjää enää mukaan ottaa.

Tosimielellä opiskelleet töihin

Koulusta valmistuneiden työllistyminen on melko hyvä. Tosimielellä opiskelleet ovat kaikki työllistyneet alalle. Ahonen miettii, että yksin työskentely on sen verran erikoista ja vaativaa, että voisi olla paikallaan pitää asiasta hieman enemmän ääntä ihan opetussuunnitelmassakin. Pimeä metsä, yksin työskentely ja vilkas mielikuvitus saattavat tehdä ylimääräiset ongelmansa työn tekoon. Pasi kertoo korostavansa henkisen kantin tärkeyttä useampaan otteeseen koulutuksen edetessä.

Ahonen ihmettelee nykyistä työlästä systeemiä, millä pääsee opiskelemaan metsäkoneen käytön opettajaksi. Jos joku osasi aikoinaan ajaa konetta, hän pääsi pätevyitymään opettajaksi työn ohessa opiskelemalla. Nykyään opettajaksi aikovalla pitää olla AMK-tasoinen tutkinto alla ennen kuin voi edes harkita metsäkoneenkäytön opettajaksi ryhtymistä.

- Metsäteollisuuden pitäisi kiireesti herätä panemaan asia kuntoon, sillä tällä menolla koneopettajat pikku hiljaa loppuvat maasta. Heiltähän se lobbaaminen näyttää käyvän, heittää Pasi Ahonen loppuksi.